

บทที่ 9

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนารูปแบบการบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ : กรณีศึกษา อำเภอหนองม่อม เป็นการศึกษาระบบการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ เป็นความร่วมมือระหว่างคณะพยาบาลศาสตร์ โรงพยาบาลหนองม่อม สถานีอนามัย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนในอำเภอหนองม่อม คณะผู้วิจัยขอเสนอข้อสรุปและประเด็นข้อเสนอแนะ ตามหัวข้อต่อไปนี้

1. สุขภาพ ศักยภาพ และความต้องการด้านบริการสุขภาพของประชาชนอำเภอหนองม่อม
2. สถานบริการและผู้ให้บริการ
3. เป้าหมายโครงการและกระบวนการขับเคลื่อนหน่วยบริการปฐมภูมิ
4. ผลสัมฤทธิ์ ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ

1. สุขภาพ ศักยภาพ และความต้องการด้านบริการสุขภาพของประชาชน อำเภอหนองม่อม

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>1.1 ในภาพรวมประชาชนมีสุขภาพดี การเจ็บป่วยที่พบบ่อยเป็นการเจ็บป่วยที่ไม่รุนแรง เช่น การติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน ท้องเสียจากอาหารเป็นพิษ อาการปวดหลังจากการกิริยาลำบาก สำหรับผู้ใหญ่วัยกลางคนและผู้สูงอายุโรคที่พบบ่อยคือ เบาหวาน ความดันโลหิตสูง</p> <p>เมื่อเจ็บป่วยประชาชนส่วนใหญ่จะดูแลตนเองก่อนตามประสบการณ์และความรู้ที่มี หากอาการไม่ดีขึ้นจึงมารับบริการที่สถานบริการ เช่น คลินิกเอกชน และโรงพยาบาลหนองม่อม ไม่นิยมไปใช้บริการที่สถานีอนามัย เนื่องจากปัจจัยหลายประการ เช่น เจ้าหน้าที่ไม่อยู่ ไม่มั่นใจในความสามารถของบุคลากร</p>	<p>จัดทำคู่มือการดูแล และการรักษาเบื้องต้นเกี่ยวกับการติดเชื้อระบบทางเดินหายใจส่วนบน ท้องเสีย และการบรรเทาอาการปวดหลัง ตลอดจนการจัดชุดบริการสำหรับผู้สูงอายุ และผู้ป่วยโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูง สำหรับเป็นคู่มือการดูแลตนเอง และแนวปฏิบัติสำหรับพยาบาลและเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขที่ให้บริการที่หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ</p> <p>สสจ. สสอ. โรงพยาบาลชุมชน และสอ. ต้องร่วมกันกำหนดนโยบายกลวิธี และแผนปฏิบัติงานในการพัฒนาสถานีอนามัยอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการพัฒนาสุขภาพบุคลากรเพื่อให้เป็นกำลังสำคัญด้านหน้าที่ประชาชนจะเข้าถึง และเข้าถึงประชาชนโดยเน้นการบริการเชิงรุก และแบ่งพื้นที่ความ</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>1.2 ประชาชนยังให้ความสำคัญกับการรักษามากกว่าการป้องกันและการสร้างเสริมสุขภาพ ประชาชนมีการรวมตัวกันเป็นกลุ่มอาชีพต่าง ๆ และสหกรณ์ โดยเน้นเป้าหมายที่การเพิ่มรายได้เป็นหลัก</p>	<p>รับผิดชอบที่ชัดเจน จัดบริการสุขภาพที่หน่วยบริการปฐมภูมิ โดยมีแพทย์ หรือพยาบาลให้บริการตรวจรักษา ขณะเดียวกันก็ต้องพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่สาธารณสุขให้มีความสามารถและมั่นใจในการตรวจรักษาด้วย</p> <p>เมื่อประชาชนและผู้ให้บริการมีความสัมพันธ์ไว้วางใจซึ่งกันและกัน ผู้ให้บริการสามารถชักชวนที่ประเดิมให้เห็นความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกัน</p> <p>การรณรงค์ และการจัดโครงการสร้างเสริมสุขภาพควรเป็นโครงการที่ทุกฝ่ายต้องมามีส่วนร่วม เช่น ทีมสุขภาพ ประชาชน ช่างราชการในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงมหาดไทย อบต. งานพัฒนาชุมชน เป็นต้น</p> <p>นอกจากนั้นการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ให้กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในวันประชุมกลุ่มอาชีพสามารถเป็นช่องทางหนึ่งในการสร้างกระแส และปลุกเร้าให้ประชาชนหันมาให้ความสนใจการสร้างเสริมสุขภาพ</p>
<p>1.3 ภาคประชาชนยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพน้อย</p>	<p>1.3 เปิดโอกาสและกำหนดให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบสุขภาพในประเด็นต่าง ๆ เช่น การให้มีผู้แทนของประชาชน ผู้แทนขององค์กรท้องถิ่นในคณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานพยาบาลอำเภอหนาหม่อมจัดให้มีช่องทางให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นต่อระบบสุขภาพ และการจัดบริการสุขภาพ</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>1.4 อำเภอnahม่อมมีโรงงานอุตสาหกรรมหลายแห่ง และมีแนวโน้มการขยายตัวสูง ปัญหาจากขยะมลพิษ และการเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพจะสูงขึ้นในอนาคต หากไม่มีการจัดระเบียบ และวางระบบการป้องกันไว้แต่ต้น</p>	<p>1.4 ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดนโยบายสาธารณะและข้อปฏิบัติของแต่ละฝ่าย เพื่อป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นจากการขยายตัวของโรงงานอุตสาหกรรม</p> <p>ในส่วนของบริษัทารสุขภาพควรจัดทำชุดบริการสุขภาพสำหรับผู้ทำงานในโรงงาน โดยเน้นการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคเป็นหลัก</p>
<p>1.5 อำเภอnahม่อม มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถด้านแพทย์พื้นบ้าน ซึ่งเป็นที่ยอมรับของของประชาชน และผู้ที่มีความรู้ด้านการจัดการกองทุน</p>	<p>1.5 สนับสนุนการจัดตั้งองค์กรหรือเครือข่ายแพทย์พื้นบ้าน และการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กร ตลอดจนการสนับสนุนการจัดตั้งกองทุนและสหกรณ์เพื่อสุขภาพ ภาครัฐสามารถสนับสนุนข้อมูล บุคลากรที่เลี้ยง และแรงจูงใจ</p>

2. เป้าหมายโครงการ สถานบริการและผู้ให้บริการ

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>สถานบริการสุขภาพในอำเภอnahม่อมมีความหลากหลาย มีทั้งรูปแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งของรัฐและเอกชน จำนวนสถานบริการของรัฐ และผู้ให้บริการมีสัดส่วนเพียงพอกับจำนวนประชากรเครือข่ายสถานบริการสุขภาพปฐมภูมิ มีรูปแบบการบริหารจัดการโดย คณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานพยาบาลอำเภอnahม่อมยังขาดผู้แทนภาคประชาชน และไม่มีความเข้มแข็งในการบริหารจัดการ อีกทั้งเครือข่ายนี้ยังไม่รวมสถานบริการที่ไม่เป็นทางการ</p>	<p>2.1 ทบทวนโครงสร้างและการดำเนินงานของคณะกรรมการบริหารเครือข่ายสถานพยาบาล อำเภอnahม่อมในด้านโครงสร้างควรประกอบด้วย คณะกรรมการทำงานจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐ ภาคประชาชน และสถานบริการที่ไม่เป็นทางการ และมีคณะกรรมการที่ปรึกษาเข้ามาให้คำแนะนำและประเมินผล ในส่วนการดำเนินงาน คณะกรรมการฯ ควรวิเคราะห์สถานการณ์ของอำเภอnahม่อม เพื่อกำหนดแผนการพัฒนา เป้าหมาย แผนปฏิบัติงานและติดตามงานอย่างชัดเจน มีการประชุมอย่างสม่ำเสมอ</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>2.2 บุคลากรด้านสุขภาพ ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริการสุขภาพปฐมภูมิ ทิศทางการพัฒนาระบบสุขภาพ และส่วนหนึ่งไม่เล็งเห็นความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนและยึดติดกับการให้บริการรูปแบบเดิม</p>	<p>2.2 ผู้บริหารจัดให้มีการประชุม / อบรม ที่แจ่มเกี่ยวกับแนวคิดบริการสุขภาพปฐมภูมิ ทิศทางการดำเนินงาน ตลอดจนความสำคัญและความจำเป็นในการปฏิรูประบบบริการสุขภาพ</p> <p>การจัดให้มีการศึกษาดูงาน และมีเวทีแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับบุคลากรที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรตระหนักถึงประโยชน์และคุณค่าของบริการที่มีประสิทธิภาพ เช่น การศึกษาดูงาน สถานือนามัยแห่งหนึ่งในอำเภอระโนด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากแห่งหนึ่ง</p>
<p>2.3 บุคลากรในทีมสุขภาพมีศักยภาพและบทบาทในการให้บริการสุขภาพระดับปฐมภูมิแตกต่างกัน และยังคงปฏิบัติตามความชำนาญเฉพาะของตน</p> <p>แพทย์ มีศักยภาพและบทบาทเด่น ในการตรวจรักษา ให้คำปรึกษาแก่บุคลากรในทีมสุขภาพ และ</p> <p>การบริหารเครือข่าย</p> <p>พยาบาล มีศักยภาพและบทบาทสำคัญในการตรวจและรักษาเบื้องต้น การประสานงานระหว่างโรงพยาบาลชุมชน และหน่วยบริการสุขภาพ ตลอดจนการดำเนินงานด้านสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค การประกันคุณภาพในการปฏิบัติงาน</p> <p>เจ้าหน้าที่สาธารณสุข มีศักยภาพและบทบาทสำคัญในงานบริหารงานทั่วไป การสร้างเสริมสุขภาพ รongรับนโยบายเร่งด่วนในชุมชน และจัดทำรายงานต่อกระทรวงสาธารณสุข</p>	<p>2.3 พัฒนาศักยภาพของบุคลากรในทีมสุขภาพ ให้สามารถปฏิบัติงานที่ผสมผสานทั้งงานในด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษา และการฟื้นฟูสภาพ</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>2.4 พยาบาลเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลงการให้บริการระดับปฐมภูมิ</p> <p>2.5 การปฏิบัติงานด้านสาธารณสุขของอำเภอหนองม่อม ไม่มีการปรับเปลี่ยนบุคลากรเป็นระยะเวลาเกินกว่า 20 ปี ทำให้เกิดความเคยชินในการปฏิบัติงาน ขาดการกระตุ้นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบใหม่</p>	<p>2.4.1 ในอนาคตอันใกล้ควรจัดสรรให้มีอัตรากำลังในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ ทุกหน่วยบริการปฐมภูมิ อย่างน้อยหน่วยละ 2 คน</p> <p>2.4.2 การพัฒนาเจ้าหน้าที่สาธารณสุขเข้าสู่ตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพ โดยการเข้าศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ที่จัดให้โดยเฉพาะ</p>
<p>2.6 ผู้บริหารทุกระดับ ตั้งแต่ระดับกระทรวงฯ ระดับจังหวัด ระดับอำเภอและระดับตำบล ชุมชน และสอ. ยังไม่ได้แสดงความชัดเจน และสื่อให้ทีมงานได้รับทราบโดยทั่วกันว่า ทิศทาง และการปฏิบัติเพื่อบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เป็นอย่างไร</p>	<p>2.5.1 การจัดหมุนเวียนบุคลากรประจำในระดับสถานีนอมนามัย น่าจะกระตุ้นให้เกิดแรงบันดาลใจและพลังในการพัฒนา ปรับปรุงงาน</p> <p>2.5.2 ระบบนิเทศและประเมินผลที่จริงจัง และต่อเนื่องโดยสายบังคับบัญชาที่มีประสิทธิภาพพัฒนาการสื่อสารของผู้บริหารถึงผู้ใต้บังคับบัญชา ในประเด็นนโยบาย ทิศทาง และวิธีการให้มีประสิทธิภาพในรูปแบบต่าง ๆ</p>

3. กระบวนการขับเคลื่อนหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>กระบวนการขับเคลื่อนหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ ประกอบด้วยขั้นตอนต่อไปนี้</p> <p>3.1 ขานรับนโยบายในระดับบริหาร</p>	<p>3.1 ควรมีการจัดการเพื่อให้นโยบายเป็นที่รับทราบและเข้าใจอย่างทั่วถึงภายในองค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง</p>

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
<p>3.2 ประเมินสถานการณ์ความต้องการของประชาชนอัตรากำลัง ทัศนคติของบุคลากร และงบประมาณที่มี โดยการสนทนากลุ่ม และจัดเวทีแสดงความคิดเห็นในกลุ่มต่าง ๆ ทั้งภาคประชาชนและบุคลากร ที่สามารถสะท้อนภาพสถานการณ์ที่มีความสอดคล้องกันและไม่ตรงกัน เนื่องจากการสื่อสารระหว่างกันมีน้อยการสร้างเชื่อมโยงหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิที่ประสบความสำเร็จโดยการไปศึกษาดูงานและเยี่ยมชมของทีมวิจัย</p>	<p>3.2 ควรจัดสนทนากลุ่ม และเวทีแสดงความคิดเห็น ทั้งจากประชาชนและบุคลากร เพื่อสะท้อนภาพสถานการณ์ที่มีความสอดคล้องกันและไม่ตรงกัน เพื่อการสร้างเชื่อมโยงและการทำงานร่วมของภาคประชาชนและบุคลากรของรัฐต้องจัดให้มีมากขึ้น</p>
<p>3.3 เรียนรู้วิธีการดำเนินงานจากสถานการณ์จริง โดยคณะผู้วิจัย บุคลากรที่เกี่ยวข้องเรียนรู้จากหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิที่ประสบความสำเร็จ</p>	<p>3.3 การศึกษาดูงานแต่ละครั้ง ควรมีตัวแทนจากสถานบริการสุขภาพทุกแห่งเข้าร่วมเพื่อให้สามารถนำมาเป็นตัวอย่างในการดำเนินงาน แรงบันดาลใจในการพัฒนา และปรับปรุงงานในหน่วยงานของตนเองมากขึ้น</p>
<p>3.4 กำหนดทิศทาง รูปแบบการบริการสุขภาพปฐมภูมิ และแผนปฏิบัติการ โดย</p> <p>3.4.1 ผู้บริหารและบุคลากรของโรงพยาบาลชุมชนร่วมกับทีมวิจัย ยกย่องรูปแบบหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิในอำเภอนาหม่อม บนพื้นฐานข้อมูลความต้องการของประชาชนและทรัพยากรของอำเภอนาหม่อม</p>	<p>3.4 เป็นการกำหนดรูปแบบการให้บริการที่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและมีความเป็นไปได้ ตามทรัพยากรที่มี โดยเน้นไปที่โครงสร้างด้านบุคลากร และแนวปฏิบัติโดยผู้บริหาร และทีมวิจัยเป็นเบื้องต้น และให้ผู้เกี่ยวข้องแสดงความคิดเห็น วิธีการที่เป็น top down เช่นนี้มีข้อดีหลายประการ รวดเร็ว ชัดเจน แต่ระดับความร่วมมือจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องอาจมีน้อยกว่า ให้ผู้ปฏิบัติทุกคนมีส่วนร่วมในการคิด</p>
<p>3. 4.2 บริหารสถานพยาบาลอำเภอนาหม่อม เพื่อให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะ</p>	<p>และเสนอสิ่งที่ทุกคนต้องการ คณะผู้วิจัยและทีมบริการของโรงพยาบาลชุมชน เลือกวิธีแรก เนื่องจากมีข้อจำกัดด้านเวลา และทัศนคติของบุคลากรในระดับปฏิบัติงานบางคน</p>
<p>3. 4.3 ปรับรูปแบบฯ และแผนดำเนินการตามข้อเสนอแนะ</p>	

ข้อค้นพบ	ข้อเสนอ
3.4.4 ตกลงร่วมกันในการปฏิบัติตามแผน	
3.5 อบรมบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อเตรียมความพร้อม โดยเนื้อหาครอบคลุมการตรวจร่างกายและการรักษาเบื้องต้น การดูแลผู้ป่วยที่บ้าน การปฐมพยาบาลและระบบส่งต่อเทคนิคกีดกันการติดเชื้อ การดูแลมารดาและทารกการตรวจพัฒนาการเด็กและการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค แต่บุคลากรเข้ารับการอบรมไม่ต่อเนื่อง	<p>3.5 เน้นการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ โดยมีแนวทางการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ดังนี้</p> <p>3.5.1 ควรมีการประเมินผลก่อน และหลังการฝึกอบรม</p> <p>3.5.2 ติดตามการนำผลการฝึกอบรมไปใช้อย่างต่อเนื่อง</p> <p>3.5.3 กำหนดให้การเข้าอบรมเป็นส่วนหนึ่งของการพิจารณาความดีความชอบ</p>
3.6 ลงมือปฏิบัติตามแผน สะท้อนการปฏิบัติปรับปรุงแล้วทดลองปฏิบัติ สะท้อนและปรับปรุง ตั้งแต่เดือน ตุลาคม 2545-เดือนเมษายน 2546	3.6 เป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาร่วมกันของผู้ปฏิบัติที่หน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ 4 แห่ง ร่วมกับทีมวิจัยการให้ข้อคิดเห็นระหว่างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเช่นนี้น่าจะจัดหรือ
<p>กระบวนการสะท้อนการปฏิบัติโดยหมุนเวียนจัดสนทนากลุ่มที่หน่วยบริการแต่ละแห่ง ทีมวิจัยให้ชื่อว่า "PCU สัญจร" โดยผู้ปฏิบัติของหน่วยPCU อื่น ต้องมาร่วมประชุมและร่วมสนทนาด้วยกระบวนการนี้เป็นขั้นตอนที่มีประโยชน์ ผู้ร่วมสนทนาทุกคนมีหน้าที่ผ่อนคลายเป็นพิเศษอย่างยิ่ง</p> <p>ในกรณีที่ใช้สถานที่ทำงานของผู้เข้าร่วมสนทนาเป็นที่ประชุม/สนทนา มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างหน่วยงาน การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันเช่นนี้น่าจะจัดหรือสร้างให้เป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติของหน่วยงาน</p>	<p>สร้างให้เป็นวัฒนธรรมการปฏิบัติของหน่วยงาน</p>

4. ผลสัมฤทธิ์ ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จ

จากเป้าหมายที่ตกลงร่วมกันในการจัดตั้งหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ 4 หน่วย กล่าวคือ 1) PCU พิจิตร ซึ่งเป็นหน่วยบริการใหม่ตั้งในโรงพยาบาลนาหม่อม 2) PCU นาหม่อม 3) PCU คลองหรีด และ 4) PCU ทุ้งขมิ้น PCU สามแห่งหลังเป็นความพยายามในการพัฒนาปรับปรุงสถานีนานามัยเดิม โดยที่ PCU นาหม่อม PCU คลองหรีด ได้รับจัดสรรพยาบาลวิชาชีพจากโรงพยาบาลนาหม่อมไปปฏิบัติงานแต่ละ 1 คน แต่ที่คลองหรีดพยาบาลสามารถปฏิบัติงานได้เพียงสัปดาห์ละ 3 วัน

จากการศึกษาติดตามการดำเนินงานในช่วงเวลา 6-7 เดือน ได้ข้อสรุปว่า

PCU พิจิตร ซึ่งเป็นหน่วยบริการใหม่ในโรงพยาบาล มีบุคลากรจากโรงพยาบาลทั้งหมด 4 คน เป็นผู้ดำเนินงาน สามารถจัดและดำเนินการให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ครบถ้วน ทั้งในด้านการให้บริการที่หน่วยฯ และการออกพื้นที่เพื่อเยี่ยมชุมชน สำหรับ PCU นาหม่อมและคลองหรีด ซึ่งมีพยาบาลไปปฏิบัติงาน สามารถจัดบริการประจำ การตรวจรักษาเบื้องต้นที่หน่วยฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม มีผู้มารับบริการมากขึ้น แต่การออกพื้นที่เพื่อเยี่ยมชุมชนยังน้อยมาก สำหรับ PCU ทุ้งขมิ้น ไม่มีการเปลี่ยนแปลงและดำเนินการใด ๆ

ผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ของคณะผู้วิจัยจากข้อมูลที่ได้จากการสังเกต การสัมภาษณ์ สันทนากับผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้อง การดูงาน และบทเรียนจากงานวิจัยพัฒนาที่มีมาก่อน สามารถชี้ประเด็น ปัจจัยและเงื่อนไขความสำเร็จได้ดังนี้

4.1 บุคลากร บุคลากรมีทัศนคติที่ดี มีความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับบริการสุขภาพปฐมภูมิ จะมีความสุขและมีพลังที่จะพัฒนาและปรับปรุงงานไปสู่เป้าหมาย ทีม PCU พิจิตร เป็นทีมที่ประกอบด้วยสมาชิกทั้งหมดซึ่งมีความสนใจ สม่ครใจ และกระตือรือร้น ที่จะทำงานชุมชน สามารถทำงานเป็นทีมเดียวกัน ร่วมคิด ร่วมทำ เพื่อการบรรลุเป้าหมาย

การมีบุคลากรใหม่เข้าไปเพิ่ม นับได้ว่าเป็น input ใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงบางประการ ที่อาจเกิดจากบุคคลผู้นั้น ฉะนั้นการสร้างทัศนคติ ความรู้ความเข้าใจต่อการบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานที่สถานีนานามัย จึงน่าจะเป็นกุญแจสำคัญให้เกิดการพัฒนา ปรับปรุง ระบบบริการในวงกว้าง

4.2 ผู้บริหาร การนำนโยบายสู่การปฏิบัติให้ชัดเจน ตลอดจนการสื่อสารจากผู้บริหารถึงผู้ปฏิบัติ เป็นหัวใจสำคัญของการเปลี่ยนแปลง และบรรลุเป้าหมาย ผู้ปฏิบัติงานระดับท้องถิ่น ซึ่งเป็นปลายทางของการบริหารต้องรับสื่อจากหลายหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในบางครั้งไม่ตรงกัน ทำให้เกิดความสับสนว่า “ยังไง” คนนี้บอก “ต้อง” อีกคน “เฉย” ผู้บริหารในสายงานที่เกี่ยวข้องควรได้พบปะประชุม และกำหนดทิศทาง/เป้าหมายของท้องถิ่นร่วมกัน นอกจากนั้นผู้บริหารจะต้องแสดง

ให้เห็นความจริงใจ จริงจัง เอาใจใส่ กับการพัฒนางานบริการสุขภาพปฐมภูมิ ติดตามสนับสนุน และให้กำลังใจ

4.3 ระบบสนับสนุน ซึ่งได้แก่

4.3.1 การพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ในหลายรูปแบบ

4.3.2 ยานพาหนะที่ใช้ในการเข้าชุมชน ค่าตอบแทนความเสี่ยงในการปฏิบัติงาน
ในชุมชน

4.3.3 การพิจารณาความดีความชอบอย่างเป็นระบบ

ในส่วนของอำเภอหนองม่อม ยังมีข้อจำกัดของระบบสนับสนุนอยู่มาก เนื่องจากมี
งบประมาณจำกัด

4.4 การพัฒนาระบบงานของสถานีนอมนามัย จาก task oriented เป็น family oriented
อย่างเป็นรูปธรรม ผู้ปฏิบัติงานที่สถานีนอมนามัยสะท้อนภาพงานเอกสารกองมืมาและไม่รู้จบและ
ทำให้พวกเขาไม่มีเวลาสำหรับงานอย่างอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานชุมชน ฉะนั้นการปรับระบบงาน
ของสถานีนอมนามัยจะต้องปรับระบบการบันทึกข้อมูล และระบบรายงานด้วย ควรเน้นการบันทึกราย
งานที่จำเป็น มีประโยชน์ ถูกต้อง ไม่ซ้ำซ้อน และเชื่อถือได้

4.5 ระบบประเมินผลที่โปร่งใส เป็นธรรม มีดัชนีชี้วัดที่เน้นสุขภาพของประชาชน และการ
ให้บริการเป็นหลัก การประเมินผลต้องมีผลต่อการปรับปรุงและพัฒนา ไม่ว่าผู้ประเมินจะอยู่ใน
สายงานบังคับบัญชาของผู้ถูกประเมินหรือไม่ก็ตาม

4.6 การมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ซึ่งมีได้หลายระดับ หน่วยบริการที่ประชาชนเข้ามา
มีส่วนร่วมสูงจะสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างดี มีคุณภาพและประสิทธิ
ภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าประชาชนเป็นแหล่งประโยชน์หรือผู้สนับสนุนหน่วยงานนั้น

4.7 ระยะเวลาในการดำเนินการ การพัฒนาระบบสุขภาพระดับปฐมภูมิ ซึ่งเป็นระดับ
รากหญ้า จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับบุคคล และหน่วยงานหลายภาคส่วน การดำเนินงานในช่วงเวลา
1 ปี ไม่สามารถที่จะขับเคลื่อนหน่วยงานให้ไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วย
งานเดิม ที่ต้องมีรูปแบบการทำงานใหม่ เนื่องจากบุคลากรและผู้บริหารคุ้นชินกับการทำงานแบบ
เดิม และที่สำคัญคือ มีทัศนคติต่อต้านการเปลี่ยนแปลง

5. ข้อเสนอแนะสำหรับคณะกรรมการเครือข่ายสถานบริการสุขภาพอำเภอหนองม่อมใน การพัฒนาหน่วยบริการสุขภาพระดับปฐมภูมิ

5.1 การพัฒนาระบบประเมินผลที่ชัดเจน และโปร่งใส ซึ่งครอบคลุมผู้ประเมิน เครื่องมือที่
ใช้ในการประเมิน วิธีการประเมิน ตลอดจนผลของการประเมินที่มีต่อหน่วยงาน และผู้ปฏิบัติงานที่
ถูกประเมิน

5.2 การพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อระบบสุขภาพ และบริการสุขภาพ

5.3 การสร้างความเข้มแข็งของระบบสนับสนุน